

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತು

ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರು	: ಶ್ರೀ ಮರಿತಿಬ್ಬೇಗೌಡ (ಶಿಕ್ಷಕರ ಕ್ಷೇತ್ರ)
ಚುಕ್ಕೆ ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಖ್ಯೆ	: 943
ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾದ ದಿನಾಂಕ	: 21.09.2022
ಉತ್ತರಿಸಬೇಕಾದ ಸಚಿವರು	: ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರು

ಕ್ರ.ಸಂ	ಪ್ರಶ್ನೆ	ಉತ್ತರ																																								
ಅ)	ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮೈಸೂರು, ಹಾಸನ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ 3 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ; ಎಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ; (ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಪೂರ್ಣ ವಿವರ ನೀಡುವುದು)	<p>ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮೈಸೂರು, ಹಾಸನ ಹಾಗೂ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅಂದರೆ 2019-20 ರಿಂದ 2021-22ರವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ವಸತಿ 59721 ಮನೆಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ವಿವರ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>ಕ್ರ ಸಂ</th> <th>ಯೋಜನೆ</th> <th>2019-20</th> <th>2020-21</th> <th>2021-22</th> <th>ಒಟ್ಟು</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>ಚಾಮರಾಜನಗರ</td> <td>1564</td> <td>72</td> <td>5748</td> <td>7384</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>ಹಾಸನ</td> <td>2479</td> <td>698</td> <td>12317</td> <td>15494</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>ಮಂಡ್ಯ</td> <td>3126</td> <td>112</td> <td>12121</td> <td>15359</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>ಮೈಸೂರು</td> <td>6352</td> <td>1679</td> <td>13453</td> <td>21484</td> </tr> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">ಒಟ್ಟು</td> <td>13521</td> <td>2561</td> <td>43639</td> <td>59721</td> </tr> </tbody> </table> <p>ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಹಾಗೂ ಯೋಜನೆವಾರು ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ-1 ರಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.</p>	ಕ್ರ ಸಂ	ಯೋಜನೆ	2019-20	2020-21	2021-22	ಒಟ್ಟು	1	ಚಾಮರಾಜನಗರ	1564	72	5748	7384	2	ಹಾಸನ	2479	698	12317	15494	3	ಮಂಡ್ಯ	3126	112	12121	15359	4	ಮೈಸೂರು	6352	1679	13453	21484	ಒಟ್ಟು		13521	2561	43639	59721				
ಕ್ರ ಸಂ	ಯೋಜನೆ	2019-20	2020-21	2021-22	ಒಟ್ಟು																																					
1	ಚಾಮರಾಜನಗರ	1564	72	5748	7384																																					
2	ಹಾಸನ	2479	698	12317	15494																																					
3	ಮಂಡ್ಯ	3126	112	12121	15359																																					
4	ಮೈಸೂರು	6352	1679	13453	21484																																					
ಒಟ್ಟು		13521	2561	43639	59721																																					
ಆ)	ಆಶ್ರಯ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಎಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನಿವೇಶನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ ;	<p>ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಮೈಸೂರು, ಹಾಸನ ಹಾಗೂ ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ 2019-20 ರಿಂದ 2022-23 ರವರೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಿವೇಶನ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ನಗರ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ 1231 ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ವಿವರ ಕೆಳಕಂಡಂತಿದೆ.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">ಜಿಲ್ಲೆ</th> <th colspan="4">ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ನಿವೇಶನಗಳು</th> <th rowspan="2">ಒಟ್ಟು</th> </tr> <tr> <th>2019-20</th> <th>2020-21</th> <th>2021-22</th> <th>2022-23</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ಚಾಮರಾಜನಗರ</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>173</td> <td>173</td> </tr> <tr> <td>ಮೈಸೂರು</td> <td>74</td> <td>23</td> <td>127</td> <td>95</td> <td>319</td> </tr> <tr> <td>ಹಾಸನ</td> <td>12</td> <td>0</td> <td>47</td> <td>0</td> <td>59</td> </tr> <tr> <td>ಮಂಡ್ಯ</td> <td>30</td> <td>366</td> <td>272</td> <td>12</td> <td>680</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ಒಟ್ಟು</td> <td>116</td> <td>389</td> <td>446</td> <td>280</td> <td>1231</td> </tr> </tbody> </table>	ಜಿಲ್ಲೆ	ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ನಿವೇಶನಗಳು				ಒಟ್ಟು	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23	ಚಾಮರಾಜನಗರ	0	0	0	173	173	ಮೈಸೂರು	74	23	127	95	319	ಹಾಸನ	12	0	47	0	59	ಮಂಡ್ಯ	30	366	272	12	680	ಒಟ್ಟು	116	389	446	280	1231
ಜಿಲ್ಲೆ	ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ನಿವೇಶನಗಳು				ಒಟ್ಟು																																					
	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23																																						
ಚಾಮರಾಜನಗರ	0	0	0	173	173																																					
ಮೈಸೂರು	74	23	127	95	319																																					
ಹಾಸನ	12	0	47	0	59																																					
ಮಂಡ್ಯ	30	366	272	12	680																																					
ಒಟ್ಟು	116	389	446	280	1231																																					
ಇ)	ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾನದಂಡಗಳೇನು ;	<p>ನಿವೇಶನ ರಹಿತರಿಗೆ ನಿವೇಶನಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲು ಕೆಳಕಂಡ ಮಾನದಂಡಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ಅರ್ಜಿದಾರರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿರಬೇಕು (ವಿವಾಹಿತ ಅಥವಾ ಏಕ ಮಹಿಳಾ ಒಡತನದ ಗೃಹಿಣಿ). ಮಾಜಿ ಯೋಧರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಅಂಗವಿಕಲರು ಮತ್ತು ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುರುಷರು ಸಹಾ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. 																																								

		<ul style="list-style-type: none"> • ಫಲಾನುಭವಿಯು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಗ್ರಾಮೀಣ/ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರಬೇಕು. • ಅರ್ಜಿದಾರರ ಕುಟುಂಬವು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದು, ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ರೂ. 1,20,000/- ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ರೂ. 2,00,000/- ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರಬೇಕು. • ಅರ್ಜಿದಾರರ ಕುಟುಂಬವು ವಸತಿರಹಿತರಾಗಿದ್ದು, ಅರ್ಜಿದಾರರು ಅಥವಾ ಕುಟುಂಬದ ಯಾವುದೇ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವುದೇ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಂತ ಮನೆ ಅಥವಾ ನಿವೇಶನ ಹೊಂದಿರಬಾರದು. • ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ/ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಈಗಾಗಲೇ ವಸತಿ/ನಿವೇಶನ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದಿರಬಾರದು. 																												
ಈ)	<p>ಸದರಿ ನಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ, ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ; (ಪೂರ್ಣ ವಿವರಗಳೊಡನೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವುದು)</p>	<p>ಆಶ್ರಯ ನಿವೇಶನ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ನಿವೇಶನಗಳಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನು ಸ್ವತಃ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಫಲಾನುಭವಿಯು ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದಲ್ಲಿ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಳಿಸಿ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.</p> <p>ಸರ್ಕಾರವು ವಸತಿರಹಿತರಿಗೆ ವಿವಿಧ ವಸತಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.</p>																												
ಉ)	<p>ಸದರಿ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಧನದಿಂದ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆಯೇ ;</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>ಯೋಜನೆ</th> <th>ವರ್ಗ</th> <th>ಸಹಾಯಧನ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ</td> <td>ಸಾಮಾನ್ಯ</td> <td>1,20,000/-</td> </tr> <tr> <td>ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ)*</td> <td>ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ</td> <td>* 2,00,000/-</td> </tr> <tr> <td>ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ)</td> <td>ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ</td> <td>1,20,000/- ** 1,75,000/-</td> </tr> <tr> <td rowspan="3">ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ</td> <td>ಸಾಮಾನ್ಯ</td> <td>1,20,000/-</td> </tr> <tr> <td>ಪ.ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ (ಗ್ರಾಮೀಣ)</td> <td>*** 1,75,000/-</td> </tr> <tr> <td>ಪ.ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ (ನಗರ)</td> <td>1,50,000</td> </tr> <tr> <td>ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ</td> <td>ಸಾಮಾನ್ಯ</td> <td>1,20,000/-</td> </tr> <tr> <td>ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ(ನಗರ)</td> <td>ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ</td> <td>2,00,000/-</td> </tr> <tr> <td>ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ(ನಗರ)</td> <td>ಸಾಮಾನ್ಯ/ ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ</td> <td>1,50,000/-</td> </tr> </tbody> </table>	ಯೋಜನೆ	ವರ್ಗ	ಸಹಾಯಧನ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	1,20,000/-	ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ)*	ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	* 2,00,000/-	ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ)	ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	1,20,000/- ** 1,75,000/-	ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	1,20,000/-	ಪ.ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ (ಗ್ರಾಮೀಣ)	*** 1,75,000/-	ಪ.ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ (ನಗರ)	1,50,000	ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	1,20,000/-	ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ(ನಗರ)	ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	2,00,000/-	ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ(ನಗರ)	ಸಾಮಾನ್ಯ/ ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	1,50,000/-
ಯೋಜನೆ	ವರ್ಗ	ಸಹಾಯಧನ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)																												
ಬಸವ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	1,20,000/-																												
ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ)*	ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	* 2,00,000/-																												
ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ (ಗ್ರಾಮೀಣ)	ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	1,20,000/- ** 1,75,000/-																												
ದೇವರಾಜ ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	1,20,000/-																												
	ಪ.ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ (ಗ್ರಾಮೀಣ)	*** 1,75,000/-																												
	ಪ.ಜಾತಿ/ ಪಂಗಡ (ನಗರ)	1,50,000																												
ವಾಜಪೇಯಿ ನಗರ ವಸತಿ ಯೋಜನೆ	ಸಾಮಾನ್ಯ	1,20,000/-																												
ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆ(ನಗರ)	ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	2,00,000/-																												
ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ(ನಗರ)	ಸಾಮಾನ್ಯ/ ಪ.ಜಾ/ ಪಂಗಡ	1,50,000/-																												
ಊ)	<p>ಹಾಗಾದಲ್ಲಿ, ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲಾಗುವುದು ?</p>	<p>* ಡಾ: ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಿವಾಸ ಯೋಜನೆಯಡಿ 2022-23 ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪ.ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ರೂ.1.75 ಲಕ್ಷದಿಂದ 2.00 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.</p> <p>** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ ಯೋಜನೆ(ಗ್ರಾಮೀಣ)ರಡಿ 2022-23 ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪ.ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ರೂ.1.50 ಲಕ್ಷದಿಂದ 1.75</p>																												

ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

*** ದೇವರಾಜು ಅರಸು ವಸತಿ ಯೋಜನೆ(ಗ್ರಾಮೀಣ)ರಡಿ 2022-23 ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪ.ಪಂಗಡದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ರೂ.1.50 ಲಕ್ಷದಿಂದ 1.75 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ, ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಸಹಾಯಧನದ ನಾಲ್ಕು ಪಟ್ಟು ವಂತಿಕೆ ಹಣ ಭರಿಸಿ ಅಥವಾ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಆವಾಸ (ನಗರ) ಯೋಜನೆಯಡಿ ರೂ.1.50 ಲಕ್ಷ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ, ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಫಲಾನುಭವಿಯು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಖ್ಯೆ :ವಇ407 ಹೆಚ್‌ಎಂ 2022

(ವಿ. ಸೋಮಣ್ಣ)

ವಸತಿ ಮತ್ತು ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ
ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವರು